

BIJLAGE 1A

Voorstellen onontkoombaar

Omschrijving		Exploitatie uitgaven					Investerings
		2024	2025	2026	2027	2028	
Programma Samenleving							
<i>Veiligheid</i>							
1	VNOG (bandbreedte € 1,125 mln- € 1,525 mln)	-1.325	-1.325	-1.325	-1.325	-1.325	
<i>Zorg</i>							
2	Omnizorg	-450 -pm	-200 -pm	-200 -pm	-200 -pm	-200 -pm	
<i>Jeugd en onderwijs</i>							
3	Actualiseren kostenontwikkeling Jeugdzorg Kleinschalige voorzieningen en Volumegroei 2027 e.v.	-2.300 -pm	-2.600	-2.700	-2.700 -pm	-2.700 -pm	
4	Actieplan preventie Jeugdzorg & Onderwijs: regie en Schoomaatschappelijk Werk	-1.528	-2.124	-2.352	-2.352	-2.352	
<i>Sport</i>							
5	Zwembad Noord (50 meter variant)				-1.000	-1.000	-16.000
6	Sporthal Zuid		-250	-250	-250	-250	-15.000
Programma Leefomgeving							
<i>Energietransitie en klimaatadaptie</i>							
7	Fusie OVIJ/ODNV naar ODV Taakstelling 50% via DVO mogelijk	-138	-138	-138 69	-138 69	-138 69	
<i>Openbare ruimte</i>							
8	Strategisch assetmanagement (SAMP)	-1.400	-1.400	-1.400	-1.400	-1.400	-6.400
<i>Mobiliteit</i>							
9	Wegennet Eerbeek - Loenen				-310	-310	-10.000
10	Parkeeroplossing Apeldoorn West	-500	-500	-500	-pm	-pm	
11	Verkeers- en parkeerontsluiting Ares		-14	-14	-14	-14	-400
12	Exploitatielasten fietsenstalling Nieuwstraat	-70	-70	-70	-70	-70	

Omschrijving		Exploitatie uitgaven					Investerings
		2024	2025	2026	2027	2028	
	<i>Diversen</i>						
13	Kapitaallasten (50%) investeringen 2026 in Stadmaken, stedelijke mobiliteit, beheer openbare ruimte, biodiversiteit groen water				-650	-1.150	
	Programma Bestuur, burgerzaken en financiën						
14	Beheerskosten strategische verwervingen	-350	-350	-50	-50	-50	
15	CAO gemeenten 2023	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700	
16	Hogere bijdrage Regio Stedendriehoek	-643	-705	-493	-545	-545	
17	Reiskostenvergoeding medewerkers	-pm	-pm	-pm	-pm	-pm	
	Totaal	-11.404	-12.376	-12.123	-13.635	-14.135	-47.800

BIJLAGE 1B

Toelichting voorstellen onontkoombaar

Onderwerp	Bedrag in €	I/S	Pfh/thema
<p>1. VNOG</p> <p>Uit de Kadernota en de programmabegroting van de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland blijken diverse ontwikkelingen, die hun effect hebben op de gemeentelijke bijdrage aan de regio. Er zijn enkele kleinere positieve effecten op de bijdrage. En enkele grotere negatieve effecten. De positieve effecten hangen samen met mogelijke, voorgenomen besparingen en voordelen uit de afgesproken herijking en wijziging van de verdeelsystematiek. De negatieve effecten betreffen enkele beleidsontwikkelingen en wijzigingen in risico's. Het grootste deel komt door financiële ontwikkelingen, zoals loon- en prijsstijgingen en de verhoging van kapitaallasten, rente en afschrijving voor de vervanging van het rijdend materieel.</p>	<p>Bandbreedte 1.125.000 en 1.525.000</p>	I	<p>Heerts</p> <p>Samenleving</p>
<p>2. Omnizorg</p> <p>In de MPB 2023-2026 is aangegeven dat voor het gebouw Omnizorg aanpassingen nodig zijn vanwege technische knelpunten, beleidswijzigingen en huurderswensen. Voor de eenmalige kosten (tijdelijke huisvesting en afboeking boekwaarde te slopen onderdelen Omnizorg) is budget vrijgemaakt. Inmiddels ligt een drietal scenario's van gebouwaanpassingen voor. Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming wordt nu de dekking opgenomen in deze VJN. Hierbij is als uitgangspunt gekozen voor het meest wenselijke scenario. Een definitieve kredietaanvraag volgt later na afronding van het definitief ontwerp met bijbehorende kostenraming van de gekozen variant. Vertrekpunt is nu een investering van circa 6,5 miljoen in 2024.</p> <p>Extra eigenaarslasten vanaf 2025 (o.a. kapitaallasten, OZB, verzekering).</p> <p>Het financiële effect op de exploitatie van Omnizorg is nog nader uit te werken en afhankelijk van het nog te kiezen scenario.</p> <p>Complexiteit en uitwerken extra varianten zorgen voor een hoger benodigd voorbereidingskrediet. Daarnaast</p>	<p>200.000</p> <p>PM (+/-)</p> <p>250.000</p>	I S	<p>Biharie Wenzkowski</p> <p>Samenleving</p>

<p>wordt het project als 'kritisch project' aangestuurd. Dat leidt tot extra projectkosten.</p> <p>De raad heeft eerder 1,2 miljoen beschikbaar gesteld voor tijdelijke huisvesting. De komende periode moet duidelijk worden of dit afdoende is.</p>	<p>PM (+/-)</p>																					
<p>3. Actualiseren kostenontwikkeling Jeugdzorg Prognose kostenontwikkeling Jeugdzorg Jaarlijks actualiseren wij t.b.v. de Meerjarenprogrammabegroting de prognose voor de kostenontwikkeling van de jeugdzorg. Deze actualisatie voeren wij in juni uit. We hebben dan een eerste beeld van de ontwikkeling in het lopende jaar én cijfers zijn nog op tijd om in de MPB te verwerken. Vooruitlopend daarop maken we t.b.v. de Voorjaarsnota een eerste indicatieve prognose om richting te duiden.</p> <table border="1" data-bbox="204 846 866 987"> <thead> <tr> <th>Bandbreedte prognose</th> <th>2024</th> <th>2025</th> <th>2026</th> <th>2027</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>minimum</td> <td>-1.200</td> <td>-1.100</td> <td>-1.100</td> <td>-5.100</td> </tr> <tr> <td>midden</td> <td>-2.600</td> <td>-2.600</td> <td>-2.700</td> <td>-6.600</td> </tr> <tr> <td>maximum</td> <td>-6.000</td> <td>-6.100</td> <td>-6.200</td> <td>-10.500</td> </tr> </tbody> </table> <p>Advies is om uit te gaan van het scenario "midden" en daarbij het volumeaandeel in 2027 op PM te zetten. Daarmee wordt het extra bedrag in dat jaar 2,7 miljoen in plaats van 6,6 miljoen. In dit scenario zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prijsstijging conform indexatie MPB: 6,5% in 2024 en 5% in de jaren daarna • Volumestijging: 7,5% in 2023, de jaren daarna 5% en 2027 op PM • Hogere kosten kleinschalige woonvoorzieningen (1,1 miljoen) 	Bandbreedte prognose	2024	2025	2026	2027	minimum	-1.200	-1.100	-1.100	-5.100	midden	-2.600	-2.600	-2.700	-6.600	maximum	-6.000	-6.100	-6.200	-10.500	<p>2024: 2,2 mln.</p> <p>2025: 2,6 mln.</p> <p>2026: 2,7 mln.</p> <p>2027: 2,7 mln. + PM</p>	<p>S</p> <p>Van den Berge Samenleving</p>
Bandbreedte prognose	2024	2025	2026	2027																		
minimum	-1.200	-1.100	-1.100	-5.100																		
midden	-2.600	-2.600	-2.700	-6.600																		
maximum	-6.000	-6.100	-6.200	-10.500																		
<p>4. Actieplan preventie Jeugdzorg & Onderwijs: regie en Schoolmaatschappelijk Werk In het kader van de kostenbesparing geïndiceerde Jeugdhulp worden belangrijke resultaten verwacht van preventie, normaliseren en een sterke, brede lokale toegang. Met name de actielijnen 1, 2 en 3 uit de Hervormingsagenda hebben daarop betrekking. Bij preventie wordt een belangrijke verbinding gelegd naar bestaanszekerheid, gezondheid en het onderwijs. Voor gezondheid en is een apart preventieplan in uitwerking waarbij gebruikt wordt gemaakt van specifieke rijksbijdragen (IZA/GALA). Ook op bestaanszekerheid is een stevig actieplan gezet met bijbehorende middelen. Onderwijs maakt onderdeel uit van het actieplan preventie Jeugdzorg & Onderwijs zoals dat momenteel in de afrondende fase zit. Het voornemen is om voor de zomer dit actieplan aan uw raad aan te bieden.</p>	<p>2024: 1.528.000</p> <p>2025: 2.124.000</p> <p>2026: 2.352.000</p> <p>2027: 2.352.000</p>	<p>I/S</p> <p>van den Berge Samenleving</p>																				

<p>Alle acties uit dat plan dragen bij aan de doelstellingen uit de Hervormingsagenda, twee acties worden concreet genoemd: Schoolmaatschappelijk werk en versterken van de toegang (regie). In het rapport van de commissie Sint, waarop de acties in de Hervormingsagenda zijn gebaseerd, valt o.a. te lezen dat leerkrachten met de juiste ondersteuning en handelingsperspectief problemen die meer bij het "normale" leven horen zelf kunnen oplossen. Samen met het onderwijs moeten de randvoorwaarden beter worden ingevuld om de context waarin de kinderen opgroeien verder te versterken. Concreet staat in de Hervormingsagenda (pagina 24): "Juist op school kan de juiste ondersteuning eraan bijdragen dat kleine problemen ook klein blijven..". Er wordt een belangrijke rol gezien voor School Maatschappelijk Werk in het kader van vroegsignalering en voorkoming van verzwaring van problematiek. Vanuit de tijdelijke NPO-gelden hebben we een tijdelijke uitbreiding van het aantal uur Schoolmaatschappelijk werk gerealiseerd. Maar het gaat daarbij nog altijd om een beperkt aantal uur per school waarbij effectief niet iedere school wordt bediend. We willen die tijdelijke investering structureel maken en ervoor zorgen dat er op iedere school maatschappelijk werk aanwezig is zodat we ook aansluiten bij de acties in de Hervormingsagenda.</p> <p>Een ander belangrijk onderdeel in de aanpak is het versterken van de gemeentelijke toegang. Deze moet volgens de Hervormingsagenda de spil in het web zijn met een goede verbinding naar zowel formele als informele zorg. De toegang heeft overzicht, zorgt voor verbinding naar de andere domeinen en heeft voldoende kennis om bepaalde problematiek zelf op te lossen. Met aanbieders is regelmatig overleg over voortgang en duur van trajecten. Uitgangspunt is dat regie zoveel als mogelijk bij het gezin en kinderen zelf blijft maar daar waar dat (tijdelijk) nodig is de toegang dat over neemt en/of daarbij een hoge mate van ondersteuning biedt. Vanuit een brede toegang, integraal werkend en zoveel als mogelijk gebruik makend van voorliggende voorzieningen en het welzijnswerk.</p>			
<p>5. Zwembad Noord De raad heeft 6 april jl. besloten om het eerdere besluit over de configuratie van het zwembad Noord te heroverwegen en te kiezen voor een "2 keer 25 meter 8 baans, een doelgroepenbad van 25 meter bij 12,5 meter en een peuterbad van 40 m2". De financiële gevolgen te betrekken bij de Voorjaarsnota 2023. De begrote exploitatiekosten zijn € 1 mln hoger (inclusief de kapitaallasten van de hogere investering van € 16 mln.)</p>	<p>vanaf 2027 1.000.000</p>	<p>S</p>	<p>Messerschmidt Biharie Samenleving</p>
<p>6. Sporthal Zuid</p>	<p>Investering 15 mln</p>	<p>S</p>	<p>Wenzkowski</p>

<p>College heeft opdracht van de raad om op de voorkeurslocatie "het terrein van AVV Columbia" (sportpark Winkewijert) een sporthal te realiseren ter vervanging van Sporthal Zuiderpark.</p> <p>In de begroting is op basis van voorgaande besluitvorming structureel € 230.000 beschikbaar voor dekking kapitaallasten voor de vervanging van sporthal Zuiderpark.</p> <p>Voor het realiseren van een sporthal gerealiseerd is er een investering van € 15 miljoen. Dit leidt tot structurele kapitaallasten van € 250.000.</p>	250.000		Samenleving
<p>7. Fusie OVIJ/ODNV naar ODV</p> <p>De verhoging van de deelnemersbijdrage in 2024 zal ongeveer € 138.000 bedragen. Deze extra bijdrage wordt veroorzaakt door de noodzakelijke kwaliteitsverbetering en is conform het landelijke Inter Bestuurlijk Programma wat gaat over de kwaliteitsverbetering bij Omgevingsdiensten. Dit betreft o.a. verplichte ontwikkel-, innovatie- en opleidingskosten. Sluit aan bij landelijke ontwikkelingen en zijn uiteindelijk onvermijdbaar. De komende periode zal verkend worden op welke wijze de helft van deze verhoging op termijn (vanaf 2026) kan worden bespaard.</p> <p>M.b.t de fusiebegroting gaat het om eenmalige extra kosten, die voorafgaand aan de fusie (2023) worden gemaakt en daarom niet ten laste van ODVeluwe komen. Deze lasten komen voor rekening van de huidige omgevingsdiensten. Beide diensten hebben in dekking van de huidige fusiebegroting voorzien.</p>	138.000	S	Huizer Leefomgeving
<p>8. Strategisch assetmanagement plan (SAMP)</p> <p>De raad heeft op 16-2-2023 ingestemd met het SAMP. Hiermee is opdracht gegeven de verouderde openbare ruimte te vervangen (groei van Apeldoorn kort na de tweede wereldoorlog leidt tot groei vervangingsopgave nu). Ook is opdracht gegeven om ambities uit het coalitieakkoord waar te maken op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit en inclusie.</p> <p>Voor de uitvoering van het SAMP is vanaf 2027 een investering van € 6,4 miljoen vereist (tot en met 2026 zijn deze middelen al in de MPB opgenomen). Ook zijn exploitatiemiddelen van € 2,4 miljoen vereist. De raad heeft besloten om de benodigde middelen bij de VJN 2023 en de integrale afweging MPB 2024-2027 te betrekken.</p> <p>Voorgesteld wordt om de investeringsmiddelen en de exploitatiemiddelen tot € 1.400.000 onder onontkoombaar op te nemen. De resterend benodigde € 1.000.000 is opgenomen bij duurzaam fundament.</p>	1.400.000	S	Wenzkowski Leefomgeving

<p>Met de € 1.400.000 worden de bossen beheerd (conform het door college vastgestelde bosbeheerplan). Daarnaast worden de groeiplaatsen van bomen verbeterd, hetgeen nodig is gelet op de gevolgen van te veel stikstof en de verandering van het klimaat. Tenslotte wordt klein onderhoud van wegen hieruit gefinancierd.</p>			
<p>9. Wegennet Eerbeek – Loenen In het programma Eerbeek Loenen wordt er tussen de provincie en de gemeenten Brummen, Rheden en Apeldoorn samen gewerkt aan het oplossen van knelpunten op het gebied van verkeersveiligheid en leefbaarheid op het wegennet in en rond Eerbeek en Loenen. Met snelheidsverlagingen op de N786 (tussen A50 en Loenen en in Loenen), op de Hoofdweg (in Loenen) en op Kanaal Zuid worden de knelpunten sterk verminderd. Apeldoorn is als wegbeheerder verantwoordelijk voor de herinrichting van Kanaal Zuid tot een 60 km/u-weg (ca. € 6 miljoen) en de Hoofdweg tot 30 km/u-weg (ca. € 4 miljoen). De hierme gemoeide kapitaallasten bedragen € 310.000.</p>	<p>310.000 vanaf 2027</p>	S	<p>Wenzkowski Leefomgeving</p>
<p>10. Parkeeroplossing Apeldoorn West Voor de tijdelijke parkeeroplossing (de organisatie van overloop parkeren op de JC Wilsaan) is jaarlijks € 500.000 nodig in de jaren 2024-2026 vooruitlopend op de structurele oplossing. Ook zal onderzoek gedaan worden op welke wijze uitvoering gegeven kan worden aan de aangenomen motie om parkeerdek te realiseren t.b.v. parkeren van attracties in park Berg en Bos. De financiële impact hiervan is nu op PM gesteld. Voor een structurele oplossing houden wij indicatief rekening met een investering van € 17 miljoen.</p>	<p>500.000 (2024-2026)</p> <p>PM (2027 ev)</p>	I S	<p>Prins Leefomgeving</p>
<p>11. Verkeers- en parkeerontsluiting Ares Er doen zich al jaren sociaal-maatschappelijke problemen voor rond hockeyvereniging Ares die voortvloeien uit verkeer en parkeren. Om deze problemen op te lossen moet er een andere ontsluiting komen voor auto's en moet een fietsroute verlegd worden.</p>	<p>14.000 vanaf 2025</p>	S	<p>Wenzkowski Leefomgeving</p>
<p>12. Exploitatielasten fietsenstalling Nieuwstraat Betreft menskracht (uitgifte gehandhaafde fietsen) + kosten nutsvoorzieningen, onderhoud en ICT (maakt geen onderdeel uit van SAMP).</p>	<p>70.000</p>	S	<p>Wenzkowski Leefomgeving</p>
<p>13. Kapitaallasten investeringen 2026 (MPB 2023-2026) In de MPB 2023-2026 is voor ruim € 100 miljoen investeringen opgenomen in Stadmaken, beheer openbare ruimte, stedelijke mobiliteit, klimaatstrategie biodiversiteit en groen water. In 2026 bedraagt de geplande investering € 71 miljoen. De kapitaallasten</p>	<p>650.000 in 2027</p> <p>1.150.000 vanaf 2028</p>	S	<p>Meerdere pho's Leefomgeving</p>

hiervan drukken vanaf 2027 en 2028 (voor 50%) op de MPB			
<p>14. Beheerskosten strategische verwervingen</p> <p>Het saldo beheerskosten van de reeds gerealiseerde strategische aankopen in 2023 betreft de Sleutelbloemstraat, camping De Marshoeve (t/m 2025) en overige panden.</p>	350.000 in 2024, 2025 en 50.000 vanaf 2026	S	Wenzkowski Bestuur, financiën en burgerzaken
<p>15. CAO gemeenten 2023</p> <p>Werkgevers en vakorganisaties hebben een akkoord gesloten over een gemeentelijke CAO 2023. Het nadeel bedraagt € 2,7 miljoen.</p>	2.700.000	S	Messerschmidt Bestuur, financiën burgerzaken
<p>16. Hogere inwonerbijdrage Regio Stedendriehoek</p> <p>Regionale samenwerking is belangrijker dan ooit. Niet alleen tussen overheden maar zeker ook in samenwerking met (regionaal) onderwijs, bedrijfsleven en instituties. We zien om ons heen dat stevige regio's het voor elkaar krijgen om lokale en regionale opgaven beter voor het voetlicht te krijgen bij bijvoorbeeld de provincie of de Rijksoverheid. Daarmee is de regio is een belangrijk instrument geworden om onze eigen doelstellingen te behalen. Doelstellingen op het gebied van leefbaarheid en vestigingsklimaat (wonen, werken, bereikbaarheid, voorzieningenniveau). Om die reden versterken we de het regiobureau Regio Stedendriehoek om bijvoorbeeld gemeenten te ondersteunen, te kunnen lobbyen voor steun bij regionale opgaven of een stevig netwerk van betrokkenen op kunnen bouwen. Tevens wordt de hogere inwonerbijdrage veroorzaakt door doorwerking van de hoge inflatie in 2022 en de nieuwe CAO gemeenten 2023.</p>	643.000 in 2024, 705.000 in 2025 493.000 in 2026 en 545.000 vanaf 2027	S	Heerts Bestuur, financiën en burgerzaken
<p>17. Reiskostenvergoeding medewerkers</p> <p>We zijn in gesprek met het Lokaal Overleg om te komen tot een regeling om reiskosten woonwerkverkeer te vergoeden aan onze medewerkers. Dit is nodig vanwege de krappe arbeidsmarkt, het feit dat vergoeden van reiskosten gemeengoed is en de verwachting dat er op termijn een regeling in de Cao komt. De financiële gevolgen zijn nog niet bekend, omdat de inhoudelijke en financiële kaders deel uit maken van de gesprekken met het Lokaal Overleg.</p>		PM	Messerschmidt Bestuur, financiën en burgerzaken

BIJLAGE 2B

Totaal voorstellen democratie en belastingen

onderwerp	Bedrag in €	I/S	Pfh / thema
<p>18. Kosten nieuwe Rekenkamer De wet verplicht gemeenten tot een externe rekenkamer. In 2023 is de voorbereiding opgepakt en afgerond. Per 1 januari 2024 zal de externe rekenkamer van start gaan. Het budget ten behoeve van een voorzitter, externe leden, een secretaris/ onderzoeker en onderzoeksbudget moet hierop aangepast worden. Het definitieve benodigde budget is afhankelijk van het uiteindelijke besluit dat de raad in 2023 nog zal nemen</p>	155.000	S	<p>Raad</p> <p>Bestuur, burgerzaken en financiën</p>
<p>19. Raad: Informatie op orde De informatievoorziening van de gemeenteraad wordt steeds complexer. Het gaat allang niet meer om alleen papierloos vergaderen. Voor het goed functioneren als raadslid en gemeenteraad gaat het in toenemende mate ook om het slim bij elkaar brengen en ontsluiten van informatie. Om deze functie verder te ontwikkelen en beschikbaar te maken voor de gemeenteraad is het noodzakelijk om hiervoor expertise te hebben.</p>	125.000	S	<p>Raad</p> <p>Bestuur, burgerzaken en financiën</p>
<p>20. Raad: Advisering op orde Op de gemeenteraad zijn veel nieuwe taken af gekomen. Recent valt te denken aan de WGR maar ook vernieuwingen binnen het kader van de WOO of de omvorming van de rekenkamer. Daarnaast wenst de raad ook zelf steeds meer zichtbaar te worden in de samenleving en meer naar buiten te treden. De raad wenst graag een extra strategisch adviseur aan te trekken om beter in te kunnen spelen op alle (landelijke en eigen) ontwikkelingen.</p>	125.000	S	<p>Raad</p> <p>Bestuur, burgerzaken en financiën</p>
<p>21. Afschaffen hondenbelasting De raad heeft op 26-01-2023 ingestemd met het onderzoeken van de mogelijkheden tot het afschaffen van de hondenbelasting met het uitgangspunt dat het voorzieningen niveau gelijk blijft. Voorgesteld wordt om de belasting om te</p>	427.000	S	<p>van den Berge</p> <p>Bestuur, burgerzaken en financiën</p>

<p>zetten in een “bestemmingsheffing: de opbrengsten moeten dan de uitgaven dekken (368.000). Dit resulteert in een tariefsverlaging van € 75,21 naar tussen de €37,00 en €39.00. Hierbij kan nog gedacht worden aan extra uitgaven op het gebied van hond/mens welzijn (in samenspraak met hondenbezitters). Tarief wordt dan iets hoger.</p>			
<p>22. Terugdraaien (extra) OZB verhoging 2020 Bij de behandeling van de MPB 2023-2026 heeft de raad motie 1 ‘Onderzoek lastenverlaging’ aangenomen waarin het college wordt opgeroepen om te onderzoeken welke financiële ruimte er in de MPB is om de extra OZB verhoging uit de MPB 2020-2023 terug te draaien conform de toezegging die toen gedaan is. Gelet op de financiële positie stellen we dit nu niet voor. We zullen dit betrekken bij de VJN 2024 e.v.</p>	<p>PM vanaf 2025</p>	<p>S</p>	<p>van den Berge Bestuur, burgerzaken en financiën</p>

Voorstellen Apeldoorn ontwikkelt en Duurzaam investeren in fundament

BIJLAGE 3A

Omschrijving		Exploitatie uitgaven					Investerings
		2024	2025	2026	2027	2028	
Apeldoorn ontwikkelt							
23	Onrendabele top warmtenet Kerschoten		-9.000				
			-pm				
24	Stadmaken/BSK ontwikkelportfolio formatie	-785	-785	-785	-785		
25	Capaciteitsuitbreiding mobiliteit	-442	-391	-102	-102	-102	
26	Uitbreiding capaciteit ruimtelijk-economisch beleid	-115	-115				
27	Top beachsport accommodatie		-13	-13	-13	-13	-400
28	Warmterotonde	-5.500					
29	Impuls groen (NIKA)	-5.000	-pm				
30	Onrendabele top voor geclusterde zorgwoningen	-1.000	-1.000				
31	Doorstroming in woningvoorraad bevorderen	-200	-200	-200	-200		
		-pm	-pm	-pm	-pm		
32	Reservering verwervingen/negatieve grexen	-20.000					
33	Transformatie winkelpanden	-150	-150	-150	-150		
34	Huisvesting huisartsen	-100	-100				
35	Onderzoek revitalisering Omnisport (gebouw + omgeving)		-pm	-pm	-pm	-pm	-pm
36	Verkoop vastgoed	200	200	200	250		
	Totaal Apeldoorn ontwikkelt	-33.092	-11.554	-1.050	-1.000	-115	-400
Duurzaam investeren in fundament							
37	Strategisch asset management plan (SAMP)	-800	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	
38	Assetmanagers	-250	-250	-250	-250	-250	
39	Uitvoeringskracht verkeer	-200	-200	-200	-200	-200	
40	Adviseur openbare ruimte	-50	-50	-50	-50	-50	
41	Spelen en bewegen	-100	-100	-100	-100		
42	Samen 055 in de dorpen	-150	-150	-150	-150	-150	
	Dekking Integraal Zorg Akkoord, Gezond en Actief Leven Akkoord	150	150	150	150	150	
43	Verhogen subsidie culturele basisinstelling ACEC	-150					
44	Actieplan preventie Jeugdzorg & Onderwijs: overig	-426	-1.589	-1.742	-1.777	-1.777	
45	Inrichting Wmo zorglandschap	-pm	-pm				
46	Buurthuis Maasstraat	-50	-50	-50	-50	-50	
47	Gebiedsgericht werken						
	- Aanpak/uitvoering gebiedsgericht werken	-500					
	- Meer capaciteit op realisatie inwonerinitiatieven/-participatie en vitaliteitsaanpak	-600	-600	-600			
48	Verduurzaming sportaccommodaties (in eigendom verenigingen)	-300	-300	-300			
49	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed incidenteel	-200	-200	-200	-200		
	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed structureel (kapitaallasten)		-170	-500	-800	-1.150	-20.000

<p>De stedenbouwkundig tekenaar verbeeldt de gebiedsontwikkeling. Dat helpt bij het maken van een noodzakelijke verbinding tussen het ontwerp, de haalbaarheid van uitvoering en calculatie.</p> <p><u>Stadmaken/Landschap en stedenbouw (2 fte)</u> Om het gebiedsontwikkeling in de BSK, zuidrand en de energietransitie goed te kunnen bemensen is aanvullende inzet landschap en stedenbouw nodig.</p> <p><u>StadmakenOntwerper mobiliteit (1 fte)</u> Mobiliteit is in de gebiedsontwikkeling een belangrijke en verbindende schakel tussen de gebiedsontwikkeling en de openbare ruimte. Hiervoor vragen wij een ontwerper mobiliteit.</p> <p><u>Stadmaken/Specialist bodem (1 fte)</u> Voor het programma Veluwe willen we in de initiatief fase extra capaciteit toevoegen omdat bodem en water sturend zijn in de gebiedsontwikkeling.</p>	<p>voor 4 jaar (AOF)</p> <p>250.000 voor 4 jaar (AOF)</p> <p>80.000 voor 4 jaar (AOF)</p> <p>125.000 voor 4 jaar (AOF)</p>		
<p>25. Capaciteitsuitbreiding mobiliteit Alle ruimtelijke opgaven die voortvloeien uit de Omgevingsvisie kunnen in de fase van planontwikkeling niet worden voorzien van mobiliteitsinput met de huidige personele bezetting. Daarnaast is er behoefte aan extra capaciteit voor smart mobility en gedragsbeïnvloeding. Tevens is ondersteuning gewenst op het gebied van verkeersadvisering (wegwerkzaamheden en evenementen) en parkeren (ondersteuning KCC). Totaal 4 fte; verdeeld over de schalen 9, 10 en 11.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 fte Planadvisering, incl. gedrag/ verkeerspsychologie (2024 en 2025), gekoppeld aan Apeldoorn Ontwikkelt • 0,5 fte Parkeervergunningen/ondersteuning KCC (2024), gekoppeld aan implementatie project City Permit • 0,5 fte Smart Mobility (2024 en 2025) • 1 fte Tijdelijke verkeersmaatregelen (structureel) 	<p>441.500 (2024)</p> <p>390.500 (2025)</p> <p>102.000 (2026 en verder)</p>	I/S	Wenzkowski Leefomgeving
<p>26. Uitbreiding capaciteit ruimtelijk-economisch beleid Veel van de prioritaire ambities uit onze Omgevingsvisie en het Coalitieakkoord hebben een raakvlak met de (her)ontwikkeling van werklocaties. Voor de realisatie van onze ambities mbt de herontwikkeling/optimalisatie van</p>	<p>115.000 in 2024 en 2025</p>	I	Joon Economie

<p>bestaande terreinen, de ontwikkeling van nieuwe terreinen (tbv uitplaatsingen BSK en nieuwvestigingen), regionale samenwerking en de ruimtelijke puzzel is tijdelijk extra inzet in 2024 en 2025 noodzakelijk. Deze ruimte kan, zonder het naar beneden bijstellen van de ambities, niet binnen de binnen de bestaande capaciteit opgelost worden</p>			
<p>27. Top beachsportaccommodatie Apeldoorn is topsportstad en een aantal indoorsporten zoals volleybal en handbal heeft ook een beachtak waarin naast breedtesport ook op nationaal niveau wordt gespeeld. De bestaande speellocaties kunnen niet worden uitgebreid. Er is directe noodzaak voor een grotere accommodatie en behoefte tot doorgroei. Buiten sporten is een speerpunt van het college en een mogelijke grote beachlocatie voor multifunctioneel gebruik is gevonden in Sportpark Orderbos (denk aan beachvolleybal, -handbal, -tennis, -voetbal, -voetvolley, -airbadminton). De locatie zelf dient ook geschikt te zijn voor het organiseren van grote breedtesport- en topsportwedstrijden en -toernooien. De aanleg van een beachsportlocatie inclusief voorzieningen voor topsportwedstrijden vergt een eenmalige investering van € 400.000 en budget voor de structurele kapitaal- en onderhoudslasten. Dit leidt tot een jaarlijks benodigd budget van € 12.400.</p>	€ 12.400	S	Joon Economie
<p>28. Benodigde investering voor beschikbaar stellen effluent RWZI aan andere buurten dan Kerschoten (warmterotonde) Om het effluent van de RWZI ook beschikbaar te stellen voor andere buurten dan Kerschoten (realisatie warmterotonde) is een investering nodig op het terrein van de RWZI. Het gaat om leidingen voor transport effluent, realisatie gebouw en warmtebuffer.</p>	5.000.000- 6.000.000 (2024-2027)	I	Huizer Leefomgeving
<p>29. Impuls groen (NIKA) Voor de implementatie van NIKA (natuurinclusief en klimaatadaptatief bouwen) bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen willen we een fonds (reserve) inrichten. Ontwikkelaars kunnen hieruit een bijdrage ontvangen om een eventuele onrendabele top voor klimaatadaptatie te compenseren. De voorwaarden hiervoor werken we nader uit. We richten ons daarbij op betaalbare woningen (sociale huur/koop of middeldure huur/koop) en binnenstedelijk (BSK en bestaande stad en dorpen).</p>	5.000.000	I	Huizer Leefomgeving

<p>30. Onrendabele top voor geclusterde zorgwoningen afdekken Het rijk heeft een regeling aangekondigd om de onrendabele top af te toppen van geclusterde zorgwoningen voor verpleegzorg in het segment sociale huur. Zo'n zelfde regeling willen we ook toepassen voor zorgwoningen met lichtere vormen van zorg, koopwoningen en particuliere huurwoningen. Dit geldt voor woningen in de bereikbaarheidsklasse. Hier moet een uitvoeringsregeling voor worden gemaakt.</p>	<p>2024: 1.000.000</p> <p>2025: 1.000.000</p>	<p>I</p>	<p>Messerschmidt/ Prins</p>
<p>31. Doorstroom in woningvoorraad bevorderen Door middel van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doorstroommakelaar/Verhuiscoach (voortzetting van huidige coach voor sociale huurwoningen die mede door de provincie wordt betaald én uitbreiding naar particuliere sector huur en koop) • Voorstellen uitwerken voor het organiseren van praktische hulp bij het opruimen van het huis (dan zie je dat je met minder ruimte toekunt) en/of praktische hulp bij het verhuizen naar en/of inrichten van de nieuwe woning. • Voorstellen formuleren voor financiële ondersteuning bij verhuizing en/of huurverlaging • Extra inzet capaciteit nav verandering woningtoewijzing (labeling zorgwoningen/senioren woningen), intensivering samenwerking gemeente en zorgorganisatie visie op ouderenzorg Gezamenlijke bijdrage van zorgkantoor, zorgorganisaties en gemeente (1 FTE) <p>Deze activiteiten zetten we vooralsnog voor 4 jaar in.</p>	<p>200.000 PM</p>	<p>I</p>	<p>Messerschmidt/ Prins</p> <p>Leefomgeving</p>
<p>32. Reservering voor negatieve grexen en strategische verwervingen De ambitie Apeldoorn 2040 is groot. Binnen de huidige kaders past dat we als gemeente actiever gaan optreden op de markt om ontwikkelingen mogelijk te maken daar waar de markt dit niet oppakt. Deze reservering in het AOF is nodig ter dekking van grondexploitaties met een negatieve contante waarden en strategische verwervingen ten behoeven van ontwikkelingen die boven de taxatiewaarde worden aangekocht. Onder deze laatste verstaan wij ook de gronden en opstallen ten behoeve van het verkrijgen van stikstofrechten. Ook voor de beheerskosten is een reservering nodig. Bij de strategische verwervingen gaat het</p>	<p>20.000.000</p>	<p>I</p>	<p>Messerschmidt/ Wenzkowski</p> <p>Leefomgeving</p>

<p>veelal om objecten waarvan vooraf niet duidelijk is hoe lang we ze in beheer hebben alvorens ze worden gesloopt of her-ontwikkeld. In de 'tussenperiode' is echter wel sprake van beheerskosten die niet altijd gedekt worden door opbrengsten. Deze kosten maken ook deel uit van deze post.</p>			
<p>33. Transformatie winkelpanden Om te komen tot een compactere binnenstad willen we vastgoedeigenaren ondersteunen/verleiden om hun winkel te verplaatsen of hun pand te transformeren. Daarvoor ramen we incidenteel gedurende de komende vier jaar extra middelen voor subsidie voor ondernemers. Dit in aanvulling en ondersteuning van de aangestelde transformatiemanager om hem in staat te stellen om onderstaande prestaties te leveren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er worden per jaar 75 gesprekken met eigenaren en/of ondernemers gevoerd • Er zijn per jaar 8 transformaties in gang gezet • Er zijn per jaar 5 verplaatsingen in gang gezet 	<p>600.000 (150.000 per jaar)</p>	I	<p>Joon</p> <p>Economie en Leefomgeving</p>
<p>34. Huisvesting huisartsen (2 jaar) Eerstelijnszorg, te weten huisartsen vervullen een spilfunctie in het zorglandschap. Het integraal zorgakkoord staat voor transformatie van 2^e naar 1^e lijn (en 1^e naar 0^e lijn). Deze ontwikkeling in combinatie met de vergrijzing/autonome groei van aantal inwoners in de gemeente Apeldoorn stelt ons voor een enorme opgave. Huisvesting van huisartspraktijken is een belangrijke component hierin. Om dit in goede afstemming met de huisartsen (huisartsenorganisatie HOOG) vorm te geven is extra inzet nodig. Mogelijk kunnen middelen vanuit IZA (transformatiemiddelen) hiervoor ingezet worden, anders via een incidentele claim in de MBP voor 2 jaar.</p>	<p>200.000 voor 2024 en 2025</p>	I	<p>Prins</p> <p>Samenleving</p>
<p>35. Revitalisering Omnisport (gebouw + omgeving) Omnisport Apeldoorn bestaat 15 jaar en is als topsportevenementenlocatie zeer succesvol. Het is nu noodzakelijk dat wordt geïnvesteerd in het duurzamer maken van het gebouw, de toegankelijkheid en zichtbaarheid te verbeteren en (top)sportvoorzieningen aan te passen aan de huidige (top)sporteisen. De wens daarbij is om het gebouw ook te gebruiken als evenementenlocatie en daarmee de exploitatie te optimaliseren, zonder dat dit ten</p>	<p>PM</p> <p>Naar verwachting wordt het onderzoek eind zomer 2023 afgerond. Plan uitvoering in fasen</p>	S	<p>Joon</p> <p>Economie</p>

<p>koste gaat van Omnisport als topsportaccommodatie. We gaan in 2023 onderzoeken wat noodzakelijk en haalbaar is. Het onderzoek helpt ter voorbereiding van de besluitvorming voor het gebruik van Omnisport en de omgeving inclusief de vereiste investering. Omdat nog niet vastgesteld is welke investeringen nodig zijn en wat de structurele lasten daarvan zijn, nemen we nu een p.m.-post. Naar verwachting zal de totale investering groter zijn dan € 15 mln.</p>	<p>verwacht vanaf 2025.</p>		
<p>36. Verkoop vastgoed Als gemeente kennen we een kernportefeuille als het gaat om het gemeentelijk vastgoed. Alle overige panden die niet bijdragen aan onze doelen worden verkocht. Op deze verkoopopgave willen we extra inzet zetten. Tegelijkertijd verwachten we de komende jaren een verkoopresultaat.</p> <p>Extra inzet voor 0,5 FTE op jaarbasis Verkoopresultaat</p>	<p>50.000 -250.000 </p>		<p>Wenzkowski Bestuur, burgerzaken en financiën</p> <p>2023 t/m 2026 2024 t/m 2027</p>

Duurzaam investeren in fundament			
<p>37. Strategisch assetmanagement plan De raad heeft op 16-2-2023 ingestemd met het SAMP. Hiermee is opdracht gegeven de verouderde openbare ruimte te vervangen (groei van Apeldoorn kort na de oorlog leidt tot groei vervangingsopgave nu). Ook is opdracht gegeven om ambities uit het coalitieakkoord waar te maken op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit en inclusie.</p> <p>De raad heeft besloten om de benodigde middelen bij de VJN 2023 en de integrale afweging MPB 2024-2027 te betrekken.</p> <p>Voor de uitvoering van het SAMP zijn exploitatiemiddelen van € 2,4 mln. vereist. Voorgesteld wordt € 1.400.000 bij onontkoombaar op te nemen en € 1.000.000 bij duurzaam fundament.</p> <p>In de € 1.000.000 zitten de volgende werkzaamheden</p>	<p>800.000 (2023) 1.000.000 (2025 en verder)</p>	<p>S</p>	<p>Wenzkowski Leefomgeving</p>

<p>- € 0,3 mln. middelen op hoger niveau onderhouden binnenstad en winkelcentra</p> <p>- € 0,2 mln. middelen voor vergroten toegankelijkheid (inclusieve openbare ruimte)</p> <p>- € 0,3 mln. in 2024 oplopend naar 0,5 mln. in 2025 en verder voor ziekten, plagen en stormen (budget hiervoor loopt in 2023 af en wordt opnieuw gevraagd)</p>			
<p>38. Assetmanagers Om langjarig (5-20 jaar) de kwaliteit van de assets in stand te houden en de verbinding te maken met alle ontwikkelingen in de stad, wordt assetmanagement geïmplementeerd. We zetten een bestaande functie van beleidsmedewerker om naar assetmanager groen en voegen een assetmanager wegen/ kunstwerken en water/riolering toe.</p>	250.000	S	Wenzkowski Leefomgeving
<p>39. Uitvoeringskracht verkeer Omdat het aantal vragen rond verkeer en het aantal te nemen verkeersbesluiten de afgelopen jaren fors is toegenomen willen we 2 fte verkeerskundige toevoegen.</p>	200.000 voor 6 jaar	I	Wenzkowski Leefomgeving
<p>40. Adviseur openbare ruimte We willen de kwaliteit van onze bossen, landgoederen en begraafplaatsen verbeteren en investeren in beheerplannen. De formatie van 0,5 fte wordt vergroot tot 1,0 fte.</p>	50.000	S	Wenzkowski
<p>41. Spelen en bewegen De ambitie is om de initiatieven uit de samenleving en de vitaliteitsagenda in het kader van spelen en bewegen tot realisatie te brengen. Daarvoor willen we de specialist spelen en bewegen toevoegen.</p>	100.000 voor 4 jaar (BROA)	I	Prins/ Wenzkowski
<p>42. Toegankelijkheid Samen055 in de dorpen (uitwerking in actieplan gezondheid en preventie) Er is vanuit de bespreking in de Raad van de motie Samen055 afgesproken om in de voorjaarsnota een voorstel op te nemen om de toegankelijkheid van Samen055 in de dorpen te verbeteren. Op basis van de raadpleging van een vertegenwoordiging van de dorpen en professionals werkzaam in de dorpen is naar voren gekomen dat de inzet van een Koploper Team van Samen055 vanuit het Brede Wijkteam een versterking kan zijn van de toegankelijkheid van de voorzieningen in de dorpen. Het is onderdeel van de het plan: Apeldoorn in actie: Onze agenda voor Preventie gezondheid,</p>	150.000 dekking -150.000	S	Prins Samenleving

<p>versterken van (de verbinding met) de sociale basis in de dorpen. Vooralsnog gaan we ervan uit dat dekking kan plaatsvinden vanuit de rijksbijdragen voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Indien dit niet mogelijk blijkt, komen we daar bij de Voorjaarsnota 2024 op terug.</p>			
<p>43. Verhogen subsidie culturele basisinstelling ACEC</p> <p>Het voorstel is om de extra subsidie die ACEC ontvangt (2020 t/m 2023) ook in 2024 door te zetten. Begin 2024 zal de nieuwe beleidsnota cultuur & erfgoed gereed zijn. De periode daarna koppelen we aan de nieuw op te stellen beleidsnota cultuur.</p>	150.000 (2024)	I	Messerschmidt Samenleving
<p>44. Actieplan preventie Jeugdzorg & Onderwijs: overig</p> <p>Naast de twee maatregelen die we hebben opgenomen onder onontkoombaar, hebben we in het actieplan Jeugdzorg & Onderwijs nog een palet aan andere preventieve maatregelen opgenomen. Bijvoorbeeld opvoedondersteuning, acties om de gevolgen van complexe (echt)scheidingen te beperken, investeren in kinderopvang en het invoeren van een verrijkte schooldag. Daarnaast gaat het soms om maatregelen die we vanuit de tijdelijke NPO (Nationaal Programma Onderwijs) gelden hebben ingezet, waarmee goede ervaringen zijn en die we langer willen voortzetten (bijvoorbeeld M@zl om schooluitval te voorkomen en het borgen van een werkwijze voor Leerlingen in Zorg). Dit aanvullende pakket is ook cruciaal om de stevige taakstelling op de jeugdzorg concreet te kunnen invullen. Het voornemen is om het actieplan Jeugdzorg en Onderwijs voor de zomer aan uw raad aan te bieden.</p>	426.000 in 2024 oplopend tot 1.777.000 in 2027	I	van den Berge Samenleving
<p>45. Inrichting Wmo zorglandschap</p> <p>N.a.v. het coalitieakkoord wordt onderzocht op welke wijze wmo inkoop met minder aanbieders/strategisch partnerschap wijkgericht kan plaatsvinden, als uitwerking van transformatie van het zorglandschap (in actieplan gezondheid en preventie staat wijkgerichtheid ook benoemd). Hiervoor zal project nodig zijn om dit verder te onderzoeken én te implementeren (in verbinding met de ontwikkelingen en acties zoals in het actieplan gezondheid en preventie benoemd).</p> <p>1 FTE voor max. 2 jaar om te onderzoeken en indien van meerwaarde de transformatie te</p>	200.000 Dekking -200.000	I	Prins Samenleving

<p>begeleiden. Voor financiële dekking wordt in eerste instantie onderzoek gedaan naar de inzet van transformatiemiddelen vanuit het Integraal Zorgakkoord.</p>			
<p>46. Buurthuis Maasstraat De kerntaak van Buurthuis Maasstraat is een bijdrage leveren aan maatschappelijke activiteiten en vraagstukken in stadsdeel Zuidwest, waarbij het buurthuis maatschappelijk ondernemerschap ontwikkelt. Het Buurthuis Maasstraat was ook in 2022 een zeer actief buurthuis waar wekelijks veel buurtbewoners gebruik van hebben gemaakt. Financieel was het echter met name door corona, hogere personeelskosten, wegvallende incidentele subsidies en de energiecrisis een zwaar jaar. Daarnaast is het buurthuis een ouder gebouw, wat e.e.a. vraagt op het gebied van onderhoud en verduurzaming.</p> <p>Buurthuis Maasstraat heeft er zelf alles aan gedaan om dit begrotingstekort zo klein mogelijk te houden. De extra € 50.000 is bedoeld om Buurthuis Maasstraat financieel gezond en toekomstbestendig te maken.</p>	50.000	S	Biharie Samenleving
<p>47. Gebiedsgericht werken</p> <p>Bij de MPB 2023-2026 is voor 2023 € 500.000 beschikbaar gesteld voor de impuls gebiedsgericht werken. De overige jaren zijn op pm gezet. Dit jaar ontwikkelen we een werkwijze om de beschikbare budgetten goed in te zetten. De eerste indruk is positief. De periode tot nu is te kort om conclusies voor de langere termijn te trekken. Voorstel is om ook voor 2024 incidenteel middelen beschikbaar te stellen.</p> <p>Meer capaciteit op realisatie inwonerinitiatieven/-participatie en vitaliteitsaanpak</p> <p>We werken gebiedsgericht en stimuleren en ondersteunen inwonersparticipatie. Dit doen we onder andere door de inzet van gebiedsambtenaren, de Vitaliteitsagenda's en de Initiatievenregeling en Initiatievenmakelaars. In de doorvertaling van wensen/ambities naar realisatie knelt het zowel in het fysieke als sociale domein. Bij gebiedsmanagement is met name voor de dorpen extra capaciteit nodig en daarnaast projectleiding voor de Vitaliteitsaanpak. In het sociaal domein is zowel beleidscapaciteit nodig als uitvoeringskracht in het gebiedsgericht werken. In het fysiek domein is vooral uitvoeringscapaciteit nodig voor de</p>	500.000 daarna PM	I	Prins Samenleving
	600.000 voor 3 jaar 2024-2026	I	

<p>gebiedsinitiatieven vanuit de Vitaliteitsagenda's, de initiatievenregeling en spelen/bewegen in de buitenruimte.</p> <p>In totaal ging het om een incidenteel bedrag van ca € 600.000 per jaar. Daarbij gaat het om 4 Vitaliteitsagenda's per jaar.</p>			
<p>48. Verduurzaming sportaccommodaties (in eigendom verenigingen)</p> <p>Duurzaamheid is een speerpunt van het college. Sportverenigingen hebben de mogelijkheid om via de Ondersteuningsregeling Sportinfrastructuur een subsidie aan te vragen voor te nemen verduurzamingsmaatregelen van de eigen accommodatie. Het subsidieplafond van de totale ondersteuningsregeling wordt jaarlijks vastgesteld op ongeveer € 225.000, terwijl er jaarlijks voor minimaal € 525.000 wordt aangevraagd. Met name het onderdeel verduurzaming sportaccommodaties uit de ondersteuningsregeling wordt jaarlijks overvraagd met ongeveer € 300.000 waardoor verenigingen worden beperkt in het nemen van duurzaamheids-maatregelen. Om de verenigingen tegemoet te komen of te stimuleren de gewenste duurzaamheidsmaatregelen te nemen is het tijdelijk verhogen van het subsidieplafond van de bestaande Ondersteuningsregeling Sportinfrastructuur noodzakelijk. Dit draagt niet alleen bij aan de klimaatopgave of nodige energietransitie, maar vooral ook aan het betaalbaar houden van de sport voor de inwoners van Apeldoorn.</p>	<p>2024 300.000</p> <p>2025 300.000</p> <p>2026 300.000</p>	<p>I</p>	<p>Biharie</p> <p>Samenleving</p>
<p>49. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed</p> <p>Apeldoorn heeft grote ambities op het vlak van verduurzaming van haar vastgoed (componenten energie, materialen, ruimte, welzijn, water & groen). Zoals in de MPB 2023-2026 toegezegd, werken we aan een visie (het wat) en komen met een routekaart (het hoe) die zicht geeft op hoe de route van verduurzaming eruit ziet. De energiecomponent is daarbij leidend in de uitvoering (versnelling) waarbij we waar mogelijk ook de overige componenten van de verduurzaming betrekken.</p> <p>- Niet activeerbare kosten (bouwrente, onderzoek, monitoring, energiemanagement) per jaar t/m 2027, ingaande 2023 (50%)</p> <p>De investeringen op de component energie schatten we (incl. onvoorzien, projectleiding, advies, e.d.) in op circa € 80 mln. tot 2050. Voor</p>	<p>200.000</p>	<p>I/S</p>	<p>Wenzkowski</p> <p>Bestuur, burgerzaken en financiën</p>

<p>- 3 casusregisseurs jeugdcriminaliteit Binnen het programma wordt ingezet om jongeren die gebruikt worden voor ondermijnende criminaliteit (denk met name aan drugscriminaliteit) uit dit milieu te halen. De afgelopen tijd heeft er een pilot gedraaid met 2 casusregisseurs die hierop goede resultaten hebben geboekt. Inmiddels worden 75 jongeren intensief begeleid. Het is zaak om hierin niet te verslappen, maar juist deze inzet te versterken en structureel te maken. Tot eind 2023 zijn er incidentele middelen voor 2 casusregisseur. De caseload van 75 jongeren voor deze 2 regisseurs is fors en de lijst groeit inmiddels gestaag door. Dat maakt dat er vanaf 2024 structurele inzet wordt gevraagd voor 3 casusregisseurs.</p> <p>- 1 toezichthouder/rechtmatigheid Zorgfraude Binnen het Programma Integrale Veiligheid starten we met een project voor de aanpak van zorgfraude. De eerste stap is een Plan van aanpak zorgfraude. In Q4 2023 wordt dit plan opgeleverd. Onderdeel van het plan is om te onderzoeken hoe de aanpak van zorgfraude organisatorisch binnen Apeldoorn en de Zorgregio kan worden ingericht; Gelet op de (door)ontwikkeling van de brede toegang in het sociale domein zou in dit verband ook een bredere inzet van de sociale recherche kunnen gaan plaatsvinden. Niet alleen rechtmatigheidsonderzoeken t.b.v. de Participatiewet, maar ook voor de Wmo en Jeugdwet. Daarbij kijken we ook naar de aansluiting met de toezichthouders rechtmatigheid van de Zorgregio. Dit maakt dat we vooralsnog inzetten op 1 fte om met name ook slim te kijken hoe we organisatorisch tot een betere en effectievere samenwerking kunnen komen. De inzet van deze fte is met name gericht op toezicht en handhaving op Wmo (buitencontractueel en PGB) en Jeugdwet (buitencontractueel en PGB).</p>	<p>345.000</p> <p>106.00</p>		
<p>52. Natuurbrandpreventie Ten gevolge van de klimaatverandering neemt het risico op natuurbrandgevaar de komende jaren toe en dit leidt tot (meer) onbeheersbare natuurbranden met een grote impact op de gezondheid van mensen en de continuïteit van de samenleving. Aan de hand van een nog op te stellen advies zal worden bepaald in welke mate diverse maatregelen worden getroffen. Het gaat om bijvoorbeeld het slaan van waterputten, maar ook om een andere inrichting van het landschap,</p>	<p>PM c.a. 800.000 voor 10 jaar (kosten slaan van de putten, afschrijving pompen, bedrag jaarlijks onderhoud + overige</p>	<p>S</p>	<p>Heerts Samenleving</p>

<p>verkeersmaatregelen en afspraken met de toeristische sector.</p> <p>In de optimale situatie is er sprake van co-financiering gemeente, de Brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR), provincie (natuurgelden) en/of natuurbeheerders. Dit wordt de komende periode onderzocht en verder uitgewerkt.</p>	<p>kosten diverse maatreg.).</p>		
<p>53. Uitvoering programma Energietransitie 2023-2030</p> <p>In 2022 is het programma Energietransitie vastgesteld door het college. Per brief is de raad geïnformeerd dat we bij het opstellen van het programma rekening hebben gehouden met een bepaalde bijdrage van het Rijk. In oktober 2022 is bekend geworden wat de bijdrage voor 2023 is. Ook voor 2024 en 2025 is een ten-minste-bedrag bekend gemaakt. Voor de gemeente Apeldoorn is dit € 2,8 mln. per jaar. De toezegging is gedaan om in 2023 met een apart voorstel te komen voor het tekort van 2023 en dit te betrekken bij de voorjaarsnota 2024-2027. Hoewel we weten dat er nog extra middelen gaan komen vanuit het Rijk, weten we nog niet de omvang hiervan voor 2023 en verder. Voor 2023 gaan we geen extra aanvraag doen. Voor de jaren erna zien we op basis van huidige inzichten een tekort van € 2 mln. oplopend naar 5 mln. in 2027.</p> <p>Voor het jaar 2024 ramen wij een bedrag van € 2 mln. en een verwachte rijksvergoeding van € 750.000. Voor de jaren ramen wij een pm post voor de kosten en een -pm post voor de verwachte minimale rijksvergoeding.</p>	<p>2024: -2.000.000 + 750.000</p> <p>Vanaf 2025 + pm -pm</p>	<p>S</p>	<p>Huizer Leefomgeving</p>
<p>54. Agenda Klimaatadaptatie en natuur</p> <p>Als uitvoering van de Omgevingsvisie en het Coalitieakkoord investeren we in klimaatadaptatie en natuur met een uitvoeringsagenda. De agenda wordt in het voorjaar van 2023 bestuurlijk behandeld. Hierin is € 5,4 mln. incidentele middelen opgenomen voor de periode 2024-2027. (hierin is rekening gehouden met een realisatie van 75%). Dit betekent een jaarlijks bedrag van € 1,35 mln.</p> <p>Ook is € 16,4 mln. nodig voor investeringen in groen (wat resulteert in structurele kapitaallasten). Hiervan is reeds € 13,05 mln. opgenomen in de MPB 2023-2026. Het restant, € 3,35 mln. investeringen voor jaarschijf 2027 wordt in deze VJN toegevoegd om deze uitvoeringsagenda te realiseren (wat resulteert in</p>	<p>Investering (2027) 3.350.000</p> <p>Exploitatie <i>Incidenteel</i> (2024-2027) 5.400.000</p> <p><i>Structureel</i> vanaf 2024 310.000 (personeel)</p> <p>vanaf 2028 103.000 (kapitaallast extra</p>	<p>I/S</p>	<p>Huizer Leefomgeving</p>

<p>€ 0,1 mln. extra structurele kapitaallasten vanaf 2028).</p> <p>In de uitvoeringsagenda staan 6 opgaven namelijk:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 aanpakken hittestress; 2 herstellen natuurlijk watersysteem; 3 doorontwikkelen groen-blauw casco; 4 natuurinclusief ontwikkelen; 5 aanleggen Stadspark Apeldoorn; 6 versterken biodiversiteit. <p>Voorbeelden van maatregelen zijn: realiseren koelteplekken, gebiedsontwikkelingen zoals Wenum Wiesel, Groote Wetering, kennisdeling NIKA, ondersteunen bewoners onderhoud bijzondere bomen, realiseren ecospots, voortzetting natuureducatie, voortzetting jaarlijkse actie Boompje erbij, subsidie particuliere groene daken, ondersteunen ondernemers bij vergroenen van bedrijventerreinen, tijdelijke capaciteit om de initiatieven te realiseren</p> <p>Het behoud en de versterking van ons groen (waaronder bomen) en de biodiversiteit is een transitie die in lijn met onze Omgevingsvisie tot 2040 via ecologisch beheer en vergroening ingevuld en geborgd wordt. Dit vraagt om een structurele inzet op een aantal specifieke functies (veldecoloog, uitvoerder ecologisch beheer, bomencommissie en groene handhaving). De structurele kosten hiervan zijn vanaf 2024 € 0,31 mln..</p>	<p>investering 2027)</p>		
<p>55. Extra uitvoeringscapaciteit transitie landbouw/agrarische sector</p> <p>De agrarische sector staat de komende jaren voor een transitie. We willen als gemeente onze verantwoordelijkheid pakken om de landbouwtransitie op gang te helpen en vorm te geven. Dat is van belang voor de agrarische ondernemers en de natuur. Via onder meer gebiedsprocessen (als GEUS/Uddel, IJsselvallei), gesprekken met agrarische ondernemers, ons RO instrumentarium en het aanjagen van projecten dragen we bij aan een integraal toekomstperspectief voor de landbouw. Om onze rol goed te kunnen vervullen is er tijdelijk extra uitvoeringscapaciteit nodig in de vorm van uitbreiding capaciteit relatiemanager agrarische sector (0,4 fte) en een expert landbouw (0,6 fte). Hiermee wordt invulling gegeven aan door de raad bij behandeling van MPB 2023-2026 aangenomen motie.</p>	<p>We zetten in op financiering van de extra uitvoerings capaciteit door Rijk en provincie (middelen NPLG en VLGG).</p>		<p>Van den Berge Leefomgeving</p>

<p>We onderzoeken nog of er mogelijkheden zijn om deze extra kosten op andere manieren te financieren, bijvoorbeeld via externe financiering vanuit provincie of rijksoverheid.</p>			
<p>56. Monitoring uitvoering Programma wonen lokaal en regionaal Er wordt gewerkt aan een programma wonen, waarin de ambities van de gemeente op het gebied van wonen en wonen met zorg staan opgesomd. De uitvoering van dit programma wonen moet worden gemonitord. Daarvoor wordt de huidige monitor aangepast. Dit kost naar verwachting eenmalig € 10.000. Structurele kosten (bijvoorbeeld extra inkoop van gegevens) bedragen € 5.000 per jaar. Daarnaast is de verwachting dat er ook op regionaal niveau een monitor opgezet gaat worden, waaraan de gemeente een bijdrage levert. Eenmalige kosten voor regionale monitor bedragen € 20.000. Structurele kosten voor de regionale monitor bedragen € 15.000 per jaar.</p>	<p>30.000 20.000</p>	<p>I S</p>	<p>Messerschmidt Leefomgeving</p>
<p>57. Stadspas We gaan aan de slag met bijlage 2, actiepunten 22, coalitieakkoord 2022-2026 'We breiden de functionaliteit van de stadspas verder uit'. Voor de zomervakantie zal besluitvorming plaatsvinden over de uitbreiding van de Stadspas en de bijhorende incidentele en structurele kosten. In de aankomende MPB zal e.e.a. gedetailleerder zijn uitgewerkt. Daarom nu opgenomen als PM.</p>	<p>PM</p>	<p>I/S</p>	<p>Joon Biharie Economie</p>
<p>58. Actieplan Armoede In de MPB 2023-2026 is voor 2023 € 3,85 mln. en voor 2024 € 3,5 mln. beschikbaar. In 2024 zullen we o.a. op basis van de maatregelen die het Rijk verder gaat treffen, bezien welke ondersteuning aan inwoners nodig is. We bekijken ook of er vanaf 2025 tijdelijke of structurele voortzetting nodig is. We doen hiervoor volgend jaar in de Voorjaarsnota 2024 voorstellen die in de MPB 2025-2028 een financiële doorvertaling krijgen.</p>	<p>PM</p>	<p>I/S</p>	<p>Biharie Economie</p>
<p>59. Gemeentelijke regie op bewindvoering We willen meer regie krijgen op bewindvoering die door de rechter wordt toegewezen. Naast de wettelijke mogelijkheid om advies hierover uit te brengen aan de rechter, onderzoeken we op dit moment op welke wijze we bewindvoering meer zelf als gemeente kunnen uitvoeren zodat we meer integrale dienstverlening kunnen bieden.</p>	<p>PM</p>	<p>I/S</p>	<p>Biharie Economie</p>

<p>We zullen in de MPB deze uitwerking nader invullen waarbij we uitgaan van een pilot van 2 jaar.</p>			
<p>60. Jongerenbus In de PMA van 20 april is een motie over de jongerenbus besproken. De vraag is om een behoeftepeiling te doen naar de jongerenbus. De jongerenbus kan ingezet worden als versterking van het vindplaatsgerichte jongerenwerk.</p>	PM	I	Biharie Samenleving
<p>61. Turnhal Zuid In het coalitie akkoord is opgenomen om de mogelijkheden van een Turnhal te verkennen. Vooralsnog houden we rekening met een PM raming vanaf 2025.</p>	Investering PM Structureel PM	S	Wenzkowski Biharie Samenleving
<p>62. Attractief houden Boschbad Het Boschbad is een toeristische trekpleister. Het bad loopt tegen haar beperkingen aan. Zo zijn er op drukke dagen lange wachtrijen voor toiletten, buitendouches en glijbanen. De gravel midgetgolfbanen zijn kwetsbaar en onderhoudsintensief. Een extra glijbaan, het toevoegen van sanitaire voorzieningen en een andere ondergrond voor het midgetgolf maakt dat het Boschbad kan blijven concurreren met buitenbaden in de omgeving.</p>	PM	S	Wenzkowski Samenleving
<p>63. Circulair terrein Zuid Omdat grondstoffen steeds schaarser worden, willen we materialen circulair gebruiken. Daar is ruimte voor opslag voor nodig. Deze vinden we door een deel van de opslagruimte die de brandweer gebruikt bij werkgebouw Zuid hiervoor te benutten (ruimten begane grond en verdiepingvloer kas).</p> <p>Om deze reden wordt het appartementsrecht ingaande 2027 van de brandweer gekocht, conform de afspraken in de oorspronkelijke leveringsakte (het voorbehoud is een definitief akkoord voor de verhuizing van de brandweer).</p> <p>Het college heeft op 13-9-2022 opdracht gegeven om te starten met het project "circulair terrein Zuid" en de kosten voor realisatie te betrekken bij de Voorjaarsnota 2024-2027.</p> <p>We vragen om een krediet van 1,5 mln. voor het circulair maken van terrein Zuid. We willen hiervoor de bestaande kredieten van programma 3 benutten. De kapitaallasten zijn reeds opgenomen in de meerjarenbegroting.</p>	PM		Wenzkowski

<p>64. Circulair werken, aanjager We willen meer materialen hergebruiken om daarmee de uitputting van grondstoffen tegen te gaan. Dit doen we met een aanjager die samen met bedrijven en instellingen zoekt naar mogelijkheden (BROA).</p>	<p>80.000 (aanjager 6 jaar BROA)</p>	<p>I</p>	<p>Huizer/ Wenzkowski Leefomgeving</p>
<p>65. Terreinbeheerder Laan van Zodiak Voor het beheer van het recent geopende circulaire terrein aan de Laan van Zodiak is een terreinbeheerder nodig (B&O).</p>	<p>50.000</p>	<p>S</p>	<p>Huizer/ Wenzkowski Leefomgeving</p>
<p>66. Pumptrack Orden Dit betreft een combinatie met spelen, bewegen, burgerparticipatie en cultuurhistorie. De benodigde investering bedraagt € 350.000. De hiermee gemoeide kapitaallasten bedragen € 25.500.</p>	<p>25.500</p>	<p>S</p>	<p>Prins Samenleving</p>
<p>67. Uitbreiding opdracht Apeldoorn Partners Citymarketing gaat over profilering op basis van identiteit, kernwaarden en trendmatige ontwikkelingen. Er spelen momenteel een drietal ontwikkelingen die mogelijk van invloed zijn op de opdracht aan Apeldoorn Partners. 1) De citymarketing richt zich hoofdzakelijk op wonen en vrije tijd. Het college heeft de opdracht gegeven om te verkennen of en hoe de pijler werken (economische profilering) toegevoegd kan worden aan citymarketing, met als inzet een breed gedragen profilering van Apeldoorn. 2) Apeldoorn Partners heeft momenteel een adviserende rol bij evenementen, specifiek bij de verdeling van evenementensubsidies. In 2023 wordt het evenementenbeleid geactualiseerd. Dit kan effect hebben op de rol die Apeldoorn Partners vervult bij evenementen. 3) de wijze van financiering van Apeldoorn Partners. Naast de boekjaarsubsidie verstrekken we momenteel aanvullende opdrachten en subsidies aan Apeldoorn Partners. We bekijken nu of dit de meest passende werkwijze is richting de toekomst.</p>	<p>PM</p>		<p>Huizer Economie</p>
<p>68. Arbeidsmigranten Veel afdelingen betrokken, komen tot werkwijze.</p>	<p>PM</p>		
<p>69. Bekostiging vervangingsonderhoud In 2021 is de werkwijze ingevoerd dat partiele vervangings-werkzaamheden die nodig zijn om een pand in stand te houden deels uit de voorziening onderhoud worden betaald en deels</p>	<p>3.000.000</p>		<p>Wenzkowski Bestuur, Burgerzaken en Financien</p>

<p>als investering worden gezien waarop moet worden afgeschreven (kapitaallasten). Deze werkwijze is in de praktijk niet werkbaar en transparant. De oplossing is om alle partiele vervangingen in het kader van instandhouding te dekken vanuit de onderhoudsvoorziening. Deze aanpassing van de werkwijze leidt tot incidentele extra kosten (2023-2033) van circa € 6 mln. en daarna structurele ruimte in de stelpost kapitaallasten. We gaan immers een deel van de partiele vervangingen groot onderhoud niet meer activeren waardoor de structurele kapitaallasten (rente en afschrijving) dalen. Om deze incidentele kosten op te kunnen vangen wordt voorgesteld om een (tijdelijke) egalisereserve in te richten. De helft van de benodigde kosten zal betrokken worden bij de jaarrekening 2023. Het restant maakt onderdeel uit van de VJN / MPB 2024-2027. Er vindt een verdeling plaats in 2023 en 2024.</p>			
<p>70. Duurzaamheidsmaatregelen medewerkers We willen als grote werkgever in Apeldoorn voorop lopen in verduurzaming. Dit doen we in onze gebouwen en we willen onze medewerkers ook stimuleren om te verduurzamen. We onderzoeken mogelijkheden om medewerkers te faciliteren in het verduurzamen van de eigen woonomgeving. De maatregelen die we willen aanbieden moeten voor alle medewerkers toegankelijk zijn, fiscaal en financieel aantrekkelijk zijn en een bijdrage leveren aan onze duurzaamheidsambities.</p>	PM		Messerschmidt Bestuur, burgerzaken en financiën
<p>71. Ondertunneling Laan van Spitsbergen en Laan van Erica In 2023 starten we samen met betrokken stakeholders de verkenning naar de mogelijkheden van de ondertunneling van de spoorwegovergang in de Laan van Spitsbergen en de Laan van Erica. Op dit moment nog als PM post en in een volgende MPB zal dit verder worden vervolgd.</p>	PM	S	Wenzkowski Leefomgeving

BIJLAGE 4

	2024	2025	2026	2027	2028	totaal
Apeldoorn ontwikkelt	-32.990	-11.439	-935	-885	-	-46.249
Duurzaam fundament	-8.114	-3.214	-3.214	-2.264	-	-16.806
	-41.104	-14.653	-4.149	-3.149	-	-63.055

Totaal incidenteel/meerjarig incidenteel t.l.v. Apeldoorn Ontwikkelt Fonds/Algemene Re		2024	2025	2026	2027	2028	Totaal
<i>Apeldoorn ontwikkelt</i>							
23	Onrendabele top warmtenet Kerschoten		-9.000				
24	Stadmaken/BSK ontwikkelportfolio formatie	-785	-785	-785	-785		
25	Capaciteitsuitbreiding mobiliteit	-340	-289				
26	Uitbreiding capaciteit ruimtelijk-economisch beleid	-115	-115				
28	Warmterotonde	-5.500					
29	Impuls groen (NIKA)	-5.000	-pm				
30	Onrendabele top voor geclusterde zorgwoningen	-1.000	-1.000				
31	Doorstroming in woningvoorraad bevorderen	-200	-200	-200	-200		
		-pm	-pm	-pm	-pm		
32	Reservering verwervingen/negatieve grexen	-20.000					
33	Transformatie winkelpanden	-150	-150	-150	-150		
34	Huisvesting huisartsen	-100	-100	0	0		
36	Verkoop vastgoed	200	200	200	250		
	Totaal Apeldoorn ontwikkelt	-32.990	-11.439	-935	-885		-46.249
<i>Duurzaam investeren in fundament</i>							
41	Spelen en bewegen	-100	-100	-100	-100		
43	Verhogen subsidie culturele basisinstelling ACEC	-150					
47	Meer capaciteit op realisatie inwonerinitiatieven/- participatie en	-600	-600	-600			
48	Verduurzaming sportaccommodaties (in eigendom verenigingen)	-300	-300	-300			
49	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed incidenteel	-200	-200	-200	-200		
50	Urban sports & arts	-50	-50	-50			
51	Formatie veiligheid (4 jaar; 2024-2027)	-614	-614	-614	-614		
53	Uitvoering programma Energietransitie 2023-2030	-2.000					
	Verwachte minimale bijdrage Rijk	750					
54	Agenda Klimaatadaptatie en natuur, incidentele exploitatiekosten 2024-2027	-1.350	-1.350	-1.350	-1.350		
47	Aanpak gebiedsgericht werken	-500					

69	Bekostiging vervangingsonderhoud	-3.000				
	Totaal duurzaam investeren in fundament	-8.114	-3.214	-3.214	-2.264	-16.806
	Totaal	-41.104	-14.653	-4.149	-3.149	-63.055
	Ruimte voor € 60 miljoen, te corrigeren	764	764	764	764	3.055
	Gecorrigeerd incidenteel t.l.v. AOF/AR	-40.340	-13.889	-3.385	-2.385	-60.000